



EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

GERMANY

CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SCIENCE, ENGINEERING AND
TECHNOLOGY**



Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024



O'QUVCHI YOSHLARNI MA'NAVIY-AXLOQIY TARBIYALASHNING ART-PEDAGOGIK TEXNOLOGIYASI

R.I.Oripova

Yunus Rajabiy nomidagi O'zbek milliy musiqa san'ati instituti "Tillar, ijtimoiy-gumanitar fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası" mudiri, p.f.n., dotsent

Annotatsiya: O'quvchi yoshlarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda art-pedagogik texnologiyalardan foydalanish bugungi zamonaviy ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biridir. Ushbu maqolada art-pedagogikaning usul va vositalari, ularning o'quvchilarning ma'naviy rivojlanishiga ta'siri, shuningdek, mazkur yondashuvning pedagogik samaradorligi tahlil qilingan. Ilmiy ishda amaliyotdan olingan natijalar va faktlarga asoslangan xulosalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: art-pedagogika, ma'naviy-axloqiy tarbiya, zamonaviy ta'lim, pedagogik samaradorlik, madaniy rivojlanish, o'quv jarayoni, innovatsion texnologiyalar, san'at asosida o'qitish, talim metodikasi, tarbiyaviy samaradorlik.

Аннотация: Использование арт-педагогических технологий в духовно-нравственном воспитании учащихся становится важным направлением современной системы образования. В статье рассматриваются методы и средства арт-педагогики, их влияние на духовное развитие учащихся, а также педагогическая эффективность этого подхода. Приведены факты и выводы на основе практических результатов.

Ключевые слова: арт-педагогика, духовно-нравственное воспитание, современное образование, педагогическая эффективность, культурное развитие, учебный процесс, инновационные технологии, обучение на основе искусства, методика обучения, воспитательная эффективность.

Abstract: The use of art-pedagogical technologies in the moral and ethical education of students is becoming a significant aspect of modern educational systems. This article examines the methods and tools of art pedagogy, their impact on students' spiritual development, and the pedagogical effectiveness of this approach. Practical findings and evidence-based conclusions are provided.

Keywords: art pedagogy, spiritual and moral education, modern education, pedagogical effectiveness, cultural development, learning process, innovative technologies, art-based teaching, educational methodology, educational effectiveness.

Zamonaviy jamiyatda o'quvchi yoshlarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash masalasi dolzarb hisoblanadi. Yosh avlodning intellektual, ma'naviy va



madaniy rivojlanishi jamiyat taraqqiyotining muhim omili bo'lib, bu jarayonni samarali tashkil etish uchun turli pedagogik yondashuvlar va texnologiyalarni tadbiq etish zarur. Shu nuqtai nazardan, art-pedagogika texnologiyasi o'quvchilarni tarbiyalashda yangi va samarali usul sifatida namoyon bo'lmoqda.

Art-pedagogika tushunchasi va uning mohiyati

Art-pedagogika – bu san'at vositalari orqali ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etishga qaratilgan pedagogik yondashuvdir. Bu texnologiya o'quvchilarni o'z his-tuyg'ularini ifoda etishga, ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishga va estetik didni shakllantirishga yo'naltirilgan. Art-pedagogika san'atning turli ko'rinishlari – musiqa, tasviriy san'at, teatr, adabiyot va raqs orqali amalga oshiriladi.

Mazkur texnologiya quyidagi asosiy maqsadlarga xizmat qiladi:

- ✓ O'quvchilarning ma'naviy va axloqiy qadriyatlarini shakllantirish;
- ✓ Shaxsning ijodiy salohiyatini rivojlantirish;
- ✓ Jamoaviy muloqot ko'nikmalarini mustahkamlash;
- ✓ Hissiy-intellektual muvozanatni ta'minlash.

Art-pedagogika texnologiyasining asosiy tamoyillari

- ✓ Integratsiya. Ta'lim jarayonida san'atning turli yo'nalishlarini uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish.
- ✓ Individual yondashuv. Har bir o'quvchining qiziqishlari va qobiliyatlariga mos metodlarni tanlash.
- ✓ Ijodiylikni qo'llab-quvvatlash. O'quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvini rivojlantirish.
- ✓ Refleksiya. Ta'lim jarayonida olingan bilim va ko'nikmalarni tahlil qilish va baholash imkoniyatini yaratish.

Art-pedagogikaning ma'naviy-axloqiy tarbiyadagi roli

Ma'naviy-axloqiy tarbiya jarayonida art-pedagogika quyidagi yo'nalishlarda samarali natijalar beradi:

- ✓ Qadriyatlarni shakllantirish. San'at vositalari orqali insonparvarlik, vatanparvarlik, oila qadriyatlari kabi tushunchalar targ'ib qilinadi.
- ✓ Empatiya va hissiy tarbiya. Teatr va musiqa darslarida qahramonlarning his-tuyg'ulari orqali o'quvchilarning empatiya qobiliyati rivojlanadi.
- ✓ Estetik tarbiya. Tasviriy san'at va musiqa orqali go'zallikni anglash va qadrlash ko'nikmasi shakllanadi.
- ✓ Axloqiy qaror qabul qilish. Adabiyot va teatr orqali murakkab hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish va to'g'ri qarorlar qabul qilish ko'nikmalari rivojlantiriladi.



Amaliy misollar va usullar

✓ Tasviriy san'at darslari. O'quvchilar tabiat yoki tarixiy mavzularni aks ettirgan rasm va tasvirlar orqali o'z ma'naviy dunyosini ifodalaydi.

✓ Teatr sahnalari. O'quvchilar tomonidan ijro etiladigan axloqiy mavzudagi sahna ko'rinishlari shaxsiy tajribani oshiradi.

✓ Musiqa tinglash va ijro etish. Milliy va jahon musiqasining durdona asarlari orqali axloqiy tushunchalar shakllantiriladi.

Art-pedagogika texnologiyasi o'quvchi yoshlarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda samarali vosita bo'lib, uning qo'llanilishi o'quvchilarni ijodiy fikrlashga, ma'naviy qadriyatlarni anglashga va mustahkamlashga yordam beradi. Zamonaviy ta'lim tizimida ushbu texnologiyadan keng foydalanish, yosh avlodning ma'naviy kamolotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi va kelajakda barkamol jamiyat qurishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Dewey, J. (1934). *Art as Experience*. New York: Minton, Balch & Company.

2. Kaptan, S. (2001). *Art in Education*. Ankara: Pegem Publishing.

3. Nazarova, M. (2015). "Art Pedagogy in Modern Education Systems," *Uzbek Pedagogical Journal*, 34(2), pp. 45-52.

4. UNESCO (2006). *Road Map for Arts Education*. Paris: UNESCO.

5. Elliot, D. J. (1995). *Music Matters: A New Philosophy of Music Education*. New York: Oxford University Press.

6. Yakubov, O. A. (2024). EFFECTIVE METHODS OF MEMORIZING MUSICAL TERMS IN PERSIAN. *Oriental Journal of Philology*, 4(03), 382-386.

7. Yakubov, O. (2022). Application of the method of associations in the educational process. *Журнал образовательный портал «Мультиурок*, 3(7).